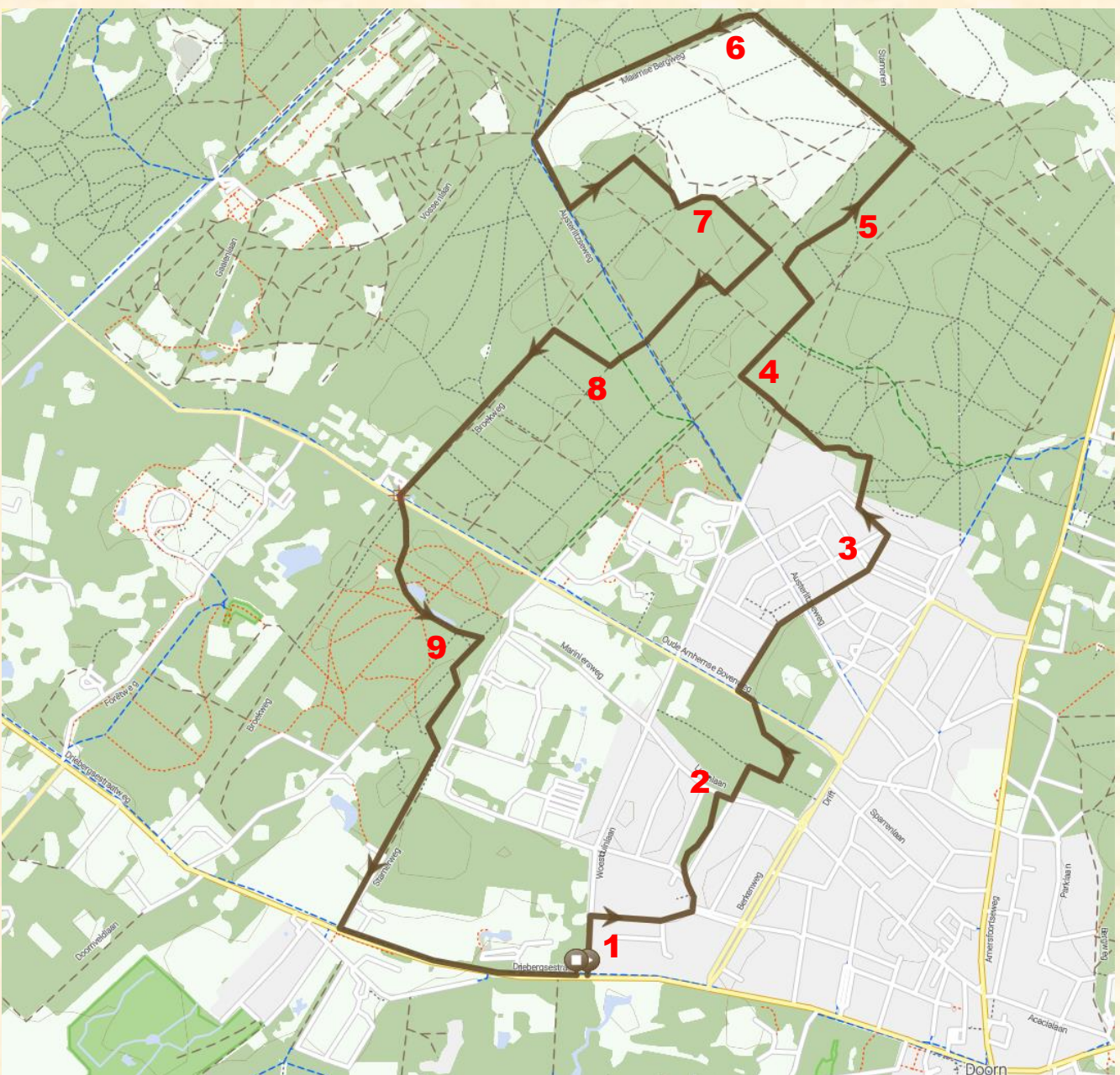
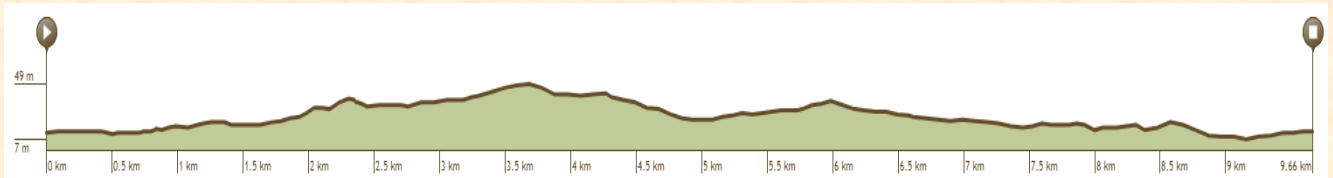

landgoed het Heihuis bij Maarn en Doorn

Wie een representatief beeld wil krijgen van de landschapskenmerken die karakteristiek zijn voor de noordwestelijke omgeving van Doorn adviseren wij de hierna beschreven negen kilometer lange route te wandelen. Ze volgt een min of meer lusvormig tracé dat bij de Driebergse Straatweg begint en eindigt. De route loopt gedeeltelijk door de westelijke buitenwijken van Doorn.

Route 9,7 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Op onze wandeling maken wij eerst kennis met een wijk die na de Tweede Wereldoorlog op het terrein van het voormalige landgoed Der Hirtler werd gebouwd. Bij de bushalte gaan we daarvoor de voormalige schaapsdrijf Woestduinlaan in. Hier wordt echter al vrijwel direct rechtsaf geslagen. De Paulus Potterlaan leidt ons dan langs de plek waar tot 1961 het landhuis van Der Hirtler stond. Even verderop gaat de laan naar links draaiend over in de Frans Halslaan die voor ons ook tijdelijk naar links draait. Door de draaiing van de beide lanen te volgen lopen we om een halvemaaanvormig terrein waar een bosrestant van Der Hitler moest wijken voor een groot appartementencomplex.

2. Even verderop kunnen we rechts een wel behouden strookvormig bosrelict in. Het brengt ons naar een veel groter overblijfsel van het bos dat op Der Hirtler groeide. Dit restant is bekend als het Ludenbos. Deze naam houdt de herinnering levendig aan een vroegere eigenaar van het gebied. Markante jonge duinformaties maskeren de ligging van het bos op en bij een laag stuwwalerras. Vlak voor het bos volgen we rechts heel even de flauwbochtige Ludenlaan. Vervolgens duikt ons geopad het bos in waar op de eerste de beste T-kruising rechtsaf wordt geslagen. Zodra schuin links een speelterreintje zichtbaar wordt slaan we kort na elkaar tweemaal linksaf. De georoute loopt daarna enkele honderden meters langs en over een markant rugsysteem. Rechtsafslaan biedt daarna de mogelijkheid het openbare deel van het bosrestant weer te verlaten.

3 Na het oversteken van de Arnhemsebovenweg komen we dan terecht in een gebied waar het bos na de Tweede Wereldoorlog moest wijken voor de bouw van de Zeeheldenbuurt. De wandelroute volgt er successievelijk de Karel Doormanlaan en Evertsenlaan. In de laatstgenoemde straat is links goed te zien dat de woonbuurt deels in een dal is gelegen. Aan het eind van de Evertsenlaan gaan we links via de Van Galenlaan naar de overzijde van het dal om daar zo spoedig mogelijk rechts het bos van Hoog Moersbergen in te gaan.

4 Een flauw naar links afbuigend bospad brengt ons er naar een T kruising waar links de wandeling door Hoog Moersbergen wordt voortgezet. Na het kruisen van een windzandruggetje en kleine vallei komen we daarna weer terecht op de Woestduinlaan die nu wordt overgestoken. Links is dan het parkeerterreintje te zien waar de wandeling zou kunnen worden begonnen wanneer wij alleen het hogere deel van de stuwwal beter willen leren kennen. Voor ons maakt intussen de voormalige schaapsdrijf Stamerweg zijn opwachting. Deze rechts volgend zien we links op het terrein van het landgoed 't Heihuis een dalletje dichterbij komen.

5 Even voor de plek waar de as ervan de Stamerweg diagonaal snijdt kan het dalletje via het tweede linker zijpad worden gekruist. De dalflank van de overzijde beklimmend kunnen we dan rechts een stuwwalerras op. Op dit terras kruist het geopad enkele honderden meters verderop een markant windzandruggetje. Het maakt deel uit van een systeem waarvan we spoedig nog veel meer te zien zullen krijgen. Hiervoor moet een eindje voorbij het ruggetje op een T kruising linksaf worden geslagen. De rechte weg langs de voormalige grens tussen de gemeenten Maarn en Doorn leidt ons dan al snel langs een groot open terrein waar tot voor kort landbouw werd bedreven. Rechts passeren we intussen successievelijk een strook bos met recreatiewoningen en een beboste lage welving met enkele evenwijdige reeksen kommetjes.

6. Het geopad blijft de rand van de voormalige landbouwenclave tot de woning van 't Heihuis volgen. De route trakteert ons daardoor op een fraai uitzicht over een stuwwalflank die zowel door een smeltwaterdalletje wordt geleed als met windzandruggetjes is gelardeerd Wanneer het er in 2006 geleidelijk ontstane voetpad behouden blijft kan de educatief hoogwaardige associatie geofenomenen nog wat beter worden bekeken.

7. Bij het pand 't Heihuis gaan we links de kaarsrechte Austerlitzeweg volgen om enkele honderden meters verderop links opnieuw een bosgedeelte van het gelijknamige landgoed te verkennen. Het tweede zijpad rechts brengt ons dan weer naar een rand van de enclave die we andermaal gaan volgen. Na enkele honderden meters gaat de route voorbij een markante bocht naar rechts echter alweer het bos in. Hier wordt na het successievelijk passeren van een rechterzijpad en kruising rechtsaf geslagen wat we, de stuwwalflank afdalend na zo'n tweehonderd meter herhalen. Kort daarna slaat de georoute echter linksaf. Er volgt dan een verdere afdaling van de stuwwalflank over een recht pad dat ons terugbrengt naar de kaarsrechte Austerlitzeweg die nu wordt overgestoken.

Wie thans terug wil naar de parkeerplaats bij de Stamerweg moet nu linksaf slaan en dat na een kleine vierhonderd meter herhalen.

8. Door het oversteken van de Austerlitzeweg bereiken we de flauw hellende zone onderlangs de stuwwalflank waar de ondiepe ondergrond voornamelijk uit ijs- en sneeuwsmeltwaterafzettingen bestaat. Vanuit de Austerlitzeweg gerekend gaan we er het tweede rechterzijpad in. Het brengt ons naar de T-kruising met de voormalige schaapsdrift die Broekweg wordt genoemd. De weg leidt ons links langs een begraafplaats naar een kruising met de oude Arnhemse Bovenweg die wordt overgestoken. We blijven de Broekweg dan nog zo'n driehonderd meter trouw om vervolgens links het bos van de voormalige buitenplaats Beukenrode te verkennen.

9. De smeltwaterafzettingen zijn er in de laatste ijstijd door een dun pakket windzanden overdekt. Erg veel reliëf ontstond hierbij echter niet. De natuurlijke geostructuur was dan ook niet van grote belevingswaarde. Als reactie hierop werd een langgerekte waterpartij gecreëerd en met de grond die hierbij vrijkwam een zachtglooiende heuvelrug opgeworpen. De wandelroute loopt (vrijwel) langs de zuidrand van de kunstmatige hoogte en vijver. Even voorbij deze culturele geomorfologische gesteldheid gaan wij dichtbij de bosrand rechtsaf. Een fietspad leidt ons dan naar de reeds elders een eindje belopen Stamerweg die rechts langs de rand van Beukenrode de mogelijkheid biedt de Driebergse Straatweg weer op te zoeken.

Door onze wandeling leerden we zowel een middelhoog stuwwalgedeelte als de daar onderlangs gevormde smeltwater- en windafzettingen kennen. Het meest tot de verbeelding sprak daarbij ongetwijfeld de goed overzienbare voormalige agrarische enclave waar een flank van de stuwwal zowel door een voormalig smeltwaterdalletje als een reeks windzandruggetjes wordt verlevendigd. Samen met de in een aangrenzend bosperceel nog behouden gebleven dubbele reeks kommetjes vormt deze associatie geofenomenen een educatief hoogwaardig ensemble.

Toelichting

Deze brochure liet ons nader kennis maken met de noordwestelijke omgeving van Doorn en de westelijke buitenwijken van dit Utrechtse dorp.

Het gebied ligt op en onderaan de zuidwestflank van de Utrechtse Heuvelrug. In de hogere gebiedsdelen bestaat de ondergrond uit door Scandinavisch landijs opgestuwde overwegend grove grindrijke (rivier)afzettingen waarin smeltwater een drietal valleien met een dalletje vormde. De opstuwing vond in de voorlaatste ijstijd plaats terwijl de dalletjes in de laatste ijstijd hun huidig aanzien kregen.

Het smeltwater deponeerde een groot deel van het via de dalletjes afgevoerde materiaal in de lager gelegen gebiedsdelen. Aldus ontstond een pakket grunderige afzettingen waarvan het oppervlak nauwelijks enig reliëf vertoonde.

In de loop van de laatste ijstijd raakten met name de laagste gebiedsdelen overdekt met een pakket (fijne) windzanden. Elders bezandde de wind voornamelijk slechts bepaalde zones. Het oppervlak van die windafzettingen vertoont enkele rugsystemen.

Enkele eeuwen geleden waren met name in het gebied van het huidige Ludenbos onder invloed van allerlei activiteiten van de mens andermaal verstuingen mogelijk. Hieraan herinnert een vrij grillig reliëf.

Later in de Middeleeuwen werd het gebied bloksgewijs verdeeld in zuidwest-noordoost georiënteerde kavels van kilometers lengte. Met name een niet al te droge en natte zone ter weerszijden van de Driebergse Straatweg bleek geschikt voor gebruik als akkerland. Hier zouden tal van boerderijen komen te staan en later ook de meeste buitens worden gesticht. De reeks buitens langs de Driebergse Straatweg is onderdeel van een enkele tientallen kilometers lange gordel van zulke landgoederen die bekend werd als de Stichtse Lustwarande.

Sommige kavels werden van elkaar gescheiden door wegen. Ze liepen naar de eeuwenlang gemeenschappelijk als grasgronden gebruikte hogere delen van de Utrechtse Heuvelrug.

Voor het interlocale en interregionale verkeer kwamen er ook dwarsverbindingen waarvan de al oude Arnhemse Bovenweg en Hoofdstraat de belangrijkste zouden worden.

Vooraf in de 19de eeuw werden op de terreinen van buitens met slechts weinig natuurlijk reliëf sierlijke waterpartijen en zachtglooiende heuvels gecreëerd. Bovendien is er toen veel opgaand loof- en naaldhout geplant.

Op het grote 20ste-eeuwse landgoed 't Heihuis werd een vrij sterk geaccidenteerd bosgedeelte getransformeerd in een agrarische enclave die thans een heideterrein zou moeten worden.

De Stichtse Lustwarande zou gaandeweg zo'n aantrekkelijk leefmilieu worden dat het verleidelijk werd er gronden te gaan verkavelen voor de bouw van villa's en andere woningen. Ook bij Doorn was dat het geval. Sommige buitens zijn er dientengevolge weer geheel of gedeeltelijk verdwenen. In en bij het wandelgebied was met name Der Hirtler en Berkenheuvel dat lot beschoren.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.